

Unitat 7:

QUINA HORA ÉS?, TENS HORA?, QUE TÉ HORA? A QUINA HORA QUEDEM?, ETC.

7.1 INTRODUCCIÓ

El sistema de notació horària pertany a la zona de domini lingüístic del català central, i en canvi, no és propi de bona part del català occidental, valencià i balear. El *sistema tradicional* basat en quarts és només una de les formes d'expressar l'hora a Catalunya, una forma que ens parla d'una vivència del temps en què no calia fragmentar-lo fins al minut i on les campanades eren el referent quotidià del pas del temps.

Els números es refereixen a l'hora que s'esmenta, per exemple per les 11.10 podem dir *les onze i deu minuts del matí* mentre que per les 11.15, *un quart de dotze del migdia*. A diferència de moltes de les llengües que ens envolten, el sistema català del principat parla de l'hora cap a la qual es va, és a dir, l'hora en curs i no l'hora passada. Per exemple diem *és un quart de vuit* quan són les 7 i 15 minuts. La unitat mínima de temps no és el minut sinó el mig quart, que correspon a 7 minuts i mig. Per tant, la durada d'una hora queda dividida en 8 mitjos quarts. Es diu *són tres quarts i mig d'onze* quan falten set o vuit minuts per a les onze.

D'on surt això? L'origen d'aquest fraccionament és al rellotge de sol, on entre hora i hora es marcaven 4 segments radials, els quarts i en cap cas es marcaven els minuts. Si l'ombra estava entre 2 segments, es parlava de mig quart. Un minut no tenia massa sentit fa 150 anys. Tradicionalment, s'utilitzen expressions com *vora un quart de sis* o *prop d'un quart de sis* per indicar que falten uns minuts per les 5:15 o *les quatre toques* per indicar que passen uns

minuts de les 4. La referència a les hores toques ens suggereix la importància del campanar de l'església com a organitzador del temps en el món rural.

Rinxolant el rinxol: Quan ja han passat uns quants minuts també es pot utilitzar "*ben tocats*", per exemple, les 3:46 i les 3:47 serien *tres quarts tocats de quatre* mentre que les 3:48 podrien ser *tres quarts ben tocats de quatre*. Per indicar que falta ben poc, es poden utilitzar les expressions com *gairebé mig quart de quatre* o *la una encara no*.

I cinc, i deu: És molt comú afegir 5 o 10 minuts als quarts per tal de donar més precisió al sistema tradicional, tot i que suposem que aquests períodes no es van utilitzar fins a la implantació dels rellotges mecànics. S'afegeixen 5 o 10 minuts als quarts, sempre en positiu. Per exemple *dos quarts i cinc* o *dos quarts i deu*. Per tant, no és correcte l'expressió **tres quarts menys cinc*.

Però, com és diu l'hora? L'hora pot expressar-se sense verb: **un quart de dues**, o bé precedida per "són", excepte per a la una o per a les expressions amb un quart o mig quart on s'utilitza "és": *són dos quarts de sis, és la una en punt, és un quart de tres*. L'expressió popular *són quarts de nou*, indica un període que pot oscil·lar entre les 8:20 i les 8:40. Passa d'un quart... sense arribar encara a tres quarts.

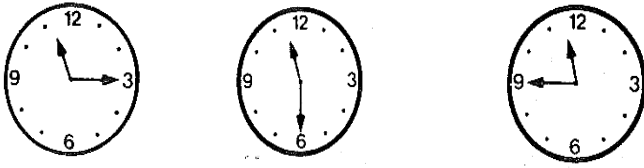
a) **Digues quina hora marquen els següents rellotges digitals:**

a. 11.30 h: _____	f. 16.00 h: _____
b. 14.15 h: _____	g. 21.35 h: _____
c. 12.20 h: _____	h. 10.05 h: _____
d. 07.45 h: _____	i. 22.50 h: _____
e. 23.25 h: _____	j. 00.40 h: _____

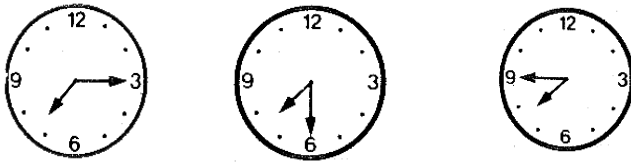
b) **Contesteu aquestes preguntes:**

- A quina hora obren? (08.30 h)
- Quin horari fas? (de 13.45 h a 16.50 h)
- A quina hora s'acaba la pel·lícula? (12.30 h)
- A quina hora arriba el tren? (17.15 h)
- I més tard? (18.15 h, 19.15 h i 20.15 h)

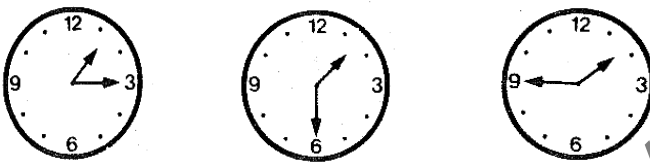
c) Posa l'hora que marca cada rellotge tenint en compte l'exemple de cada sèrie:

És un quart de dotze. Són dos quarts de dotze. Són tres quarts de dotze.

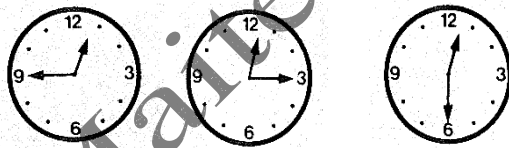
És un quart de vuit.

Són dos quarts de dues

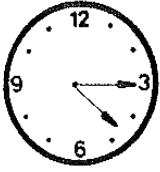

Són tres quarts d'onze

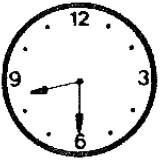

És un quart d'una

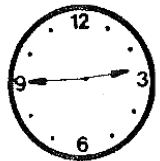
d) Selecciona la solució correcta de les sèries següents:

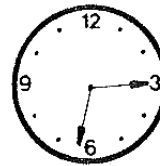
És un quart de sis. És un quart de quatre. És un quart de cinc.

Són dos quarts de deu. Són dos quarts de vuit. Són dos quarts de nou.

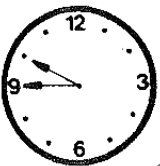
Són tres quarts de dues. Són tres quarts de tres. Són tres quarts de quatre.

És un quart de set. És un quart de vuit. És un quart de sis.

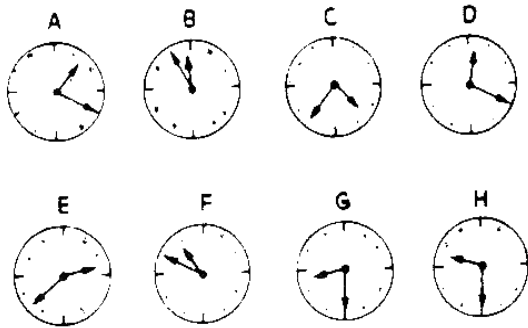
Són dos quarts de cinc. Són dos quarts de quatre. Són dos quarts de tres.

Són tres quarts de nou. Són tres quarts d'onze. Són tres quarts de deu.

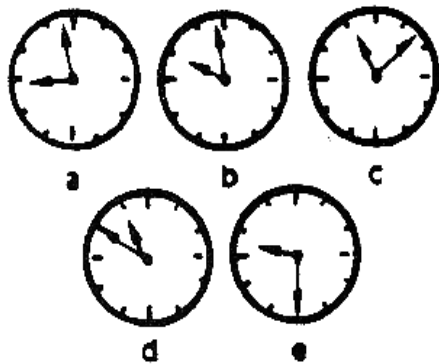
Maite Moret / Javier Giralt

e) QUINA HORA ÉS? Quin d'aquests rellotges marca cada una d'aquestes hores? Te'n sobranan tres:

1. Són dos quarts de nou.
2. Són tres quarts i cinc d'onze.
3. És un quart i cinc d'una.
4. Són dos quarts i mig de tres.
5. Falten cinc minuts per a les dotze

f) QUINA HORA ÉS? Relaciona els rellotges amb les hores escrites.

1. Al voltant de les deu.
2. Entre dos quarts d'onze i les onze
3. Quarts de deu.
4. Entre les onze i un quart de dotze
5. Cap a les nou.

7.2 LES PARTS DEL DIA

Té a veure amb el sol i, per tant, varia al llarg de l'any, però per a situar l'hora en el moment del dia que li correspon podeu fer servir aquesta guia.

Matinada: 1, 2, 3, 4, 5/ **Matí:** 6, 7, 8, 9, 10, 11/ **Migdia:** 12, 13, 14

/ **Tarda:** 15, 16, 17, 18 / **Vespre:** 19, 20, 21, 22/ **Nit:** 23, 24

a) Completeu les frases següents:

1. De l'alba fins al migdia és el **matí** _____
2. Des de mitja nit fins a l'alba és la _____
3. Des que comença a pondre's el sol fins que es fa fosc és _____
4. Del migdia fins que comença a pondre's el sol és _____
5. Des que es fa fosc fins a la mitja nit és _____

7.3 ELS DIES DE LA SETMANA

Els dies de la setmana	
dilluns (dl)	divendres (dv)
dimarts (dt)	dissabte (ds)
dimecres (dc)	diumenge (dg)
dijous (dj)	

7.4 ELS MESOS DE L'ANY I LES ESTACIONS:

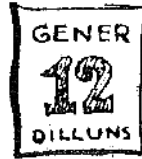
<i>Els mesos de l'any</i>	<i>Les estacions</i>
gener febrer març abril maig juny juliol agost setembre octubre novembre desembre	primavera estiu tardor hivern

7.5 DIVISIÓ DEL TEMPS

<i>Divisió del temps</i>	
abans-d'ahir / despús-ahir ahir anit / despús-anit avui demà demà passat / despús-demà cap d'any any nou l'endemà l'any l'any bixest / l'any de traspàs de seguida enguany	el dia l'alba el capvespre la nit el quart la quinzena el segle la setmana el cap de setmana a mitjan abans adés aviat / prompte

a) Posa cadascuna de les següents paraules al lloc que els correspongui:

avui / ahir / demà / ara / abans / després / mai / sempre

avui

ara

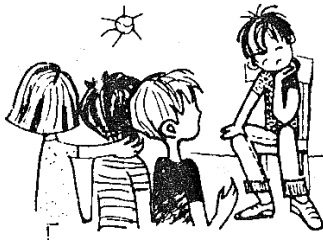

Aquest rellotge va bé _____ i no s'espalla _____.

b) Amb les mateixes paraules de l'exercici anterior, omple els espais buits de les frases següents:

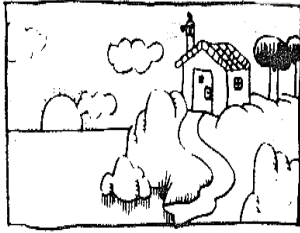
- Marta: Ha arribat *avui* la Carme?
- Montserrat: No, ja va arribar _____.
- Cristina: Doncs jo em pensava que arribaria _____.

- Que vols venir amb nosaltres?
- No, _____ no puc.
- I després?
- Tampoc, per que no m'ho dèieu _____!

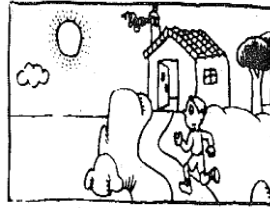

- Oi que no riu _____ en Pere?
- No, _____ està trist.

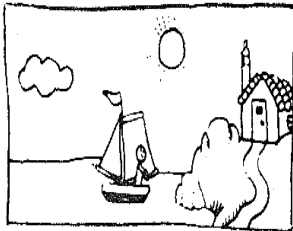
b) Completa les frases següents amb els temporals:

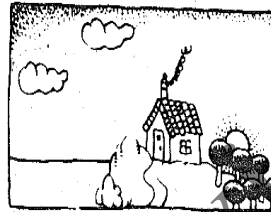
El sol surt a les set del _____.

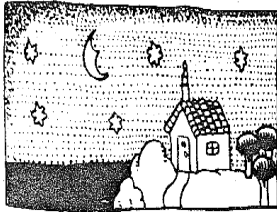
En Pere torna a casa a les dotze del _____.

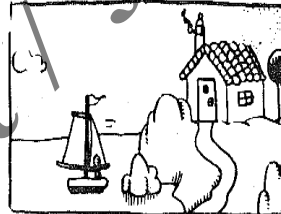
La barca surt al mar a les sis de la _____.

El sol es pon a les vuit del _____.

La lluna i les estrelles es veuen a la _____. Les barques tornen a terra a les quatre de la _____.

c) Omple els espais buits amb les locucions *de la matinada / del matí / del migdia / de la tarda / del vespre / de la nit* :

La Maria es lleva sempre a les set _____ perquè entra a treballar a les vuit. Fa jornada intensiva i plega a les tres _____. En canvi en Joan no es lleva fins a les dotze _____ perquè fa de vigilant nocturn i treballa de les vuit _____ a les cinc _____.

La Maria a les onze _____ té un quart d'hora de descans i l'aprofita per esmorzar perquè no pot dinar fins molt tard, quan arriba a casa a les quatre _____. Dos cops per setmana va a classes d'anglès de sis a set _____, per això hi ha dies que, després de dinar, es posa a estudiar fins a les nou _____.

Avui, quan surti de classe, es trobarà amb en Joan, que fa festa, i aniran al cine. La sessió comença a les deu _____ i acaba a la una _____. Després potser aniran a ballar fins a les tres _____. Demà segur que no es llevaran fins a les dues _____.

d) Omple els espais buits amb *ahir* / *demà* / *abans d'ahir* / *demà passat* :

DIJOURS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE	DILLUNS
13	14	15	16	17
		<i>avui</i>		

e) **QUIN DIA ÉS?** Si avui és diumenge, dia 5 de maig, quins dies són aquests? Digues el dia i la data:

Maig						
dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	-	-

1. D'avui en vuit:

2. D'avui en quinze:

3. Dijous vinent:

4. Demà passat:

5. Abans d'ahir:

Maite Moret / Javier Giralt